

El mànec del ganivet

(ALDC, II, 366. El mànec del ganivet)

El llat. vg. MANICU (der. de MANU 'mà') és l'origen del cat. *mànec*, que s'estén quasi per tot el territori amb var. pel que fa al timbre de la vocal posttònica: amb vocal neutra en cat. central i balear (*màn[ə]c*); amb *e* tancada en val. i part del nord-occ. (*màn[e]c*), i amb vocal que s'ha tancat en *i* en aquest dialecte i en alg. (*màn[i]c*), com ha passat en altres mots que tenen aquest sufix -ICU (*préssic* 'préssec', *càvic* 'càvec'). Com a mot local genuí, afegim-hi *punyada* 10, dit així perquè s'agafa amb el puny. Algunes poblacions perifèriques han estat sensibles a la interferència: el ross. *manxe* és intrmissió del fr. *manche* i *margue* 7, 11, de l'oc.

margue (com *canorgue* < llat. CANONICU); són tributaris al cast. *mango* 87, 93, 94, 100, 188, *punyo* 53 (← cast. *puño*) i el val. *rabo*, que ha sofert una extensió semàntica a partir del significat 'mànec d'altres utensilis' (per ex., d'una paella) que té en castellà, però el significat de 'mànec del ganivet' és un desenvolupament propi del valencià.

L'estratificació en rossellonès de *mànec*, *margue* i *manxe*, de més antic a més modern, es pot seguir amb més detall a l'ALPO (veg. mapa 341).

Mànec és el mot normatiu.

